

beri arc még nem találta meg saját képét, és a festő feladata, hogy megadja neki. De ez azt jelenti, hogy az emberi arc akként, amilyen, még önmaga nyomában jár, két szemével, orrával, szájával, és a két fülkagyló, a két szemüregre érkező válasz, mint a közeli halál kriptájának négy bejáratára. [...] Az emberi fejek mellett néha tárgyakat, fákat vagy állatokat is felvonultatam, mert még nem vagyok egészen biz-

tos a határookban, ahol az emberi test már megállhat.” (108–109.) Itt ragadhatjuk meg Artaud arc-elképzeléseinek egyik legfontosabb elemét: időbeli mozgékony-ságát, változékony-ságát, az önazonosság hiányát – térbe kivetítve pedig azt a behatárolhatatlanságot, amely egy belső végte-len tapasztalatának feleltethető meg.

Balázs Imre József

KÖNYVAJÁNLÓ

RIGÁN LÓRÁND AJÁNlja

■ A felismerés látszólag banális: az ember olyan lény, amelynek arca van. De miért éppen az arc és mondjuk nem az ágyék, a sípcsont vagy a széles hátizom? A test szóban forgó zónájának észlelése, a jelentésekkel szabdaltságot *arctér* szemrevételezése ugyanis merőben különbözik a többi testterületétől: a másik emberrel, domesztikálatlan és kiismerhetetlen másságával mindenekelőtt az arcban szembesülök; a másikkal való nyitott, fenntartások nélküli viszony az, amelynek során arc fordul arc felé. A lét rendjében tehát az arc kitüntetett, vagy legalábbis „a portré [...] hosszú ideig döntően az ember önállóságának kitüntetett formája volt” – mint azt *Ön-arc-kép* című, nemrégiben megjelent könyvében Bacsó Béla írja. Megbomlasztásával pedig korántsem csupán a művészetben, hanem az ember lényegének a legmélyén történik valami.

■ Bacsó Béla: *Ön-arc-kép. Szempontok a portréhoz*. Kijárat Kiadó, Bp., 2012.

■ Balázs Imre József: *Az új közép*. Universitas Szeged Kiadó, Szeged, 2012.

■ Biró Annamária: *Nemzetek Erdélyben. August Ludwig Schlözer és Aranka György vitája*. Erdélyi Múzeum-Egyesület, Kvár, 2011.

■ Darida Veronika: *Filozófiai vallomások*. Kijárat Kiadó, Bp., 2011.

■ Kántor Lajos: *Konglomerát (Erdély)*. Kossuth Kiadó, Bp., 2012.

■ Keszeg Anna: *Gyöngyössi János. Szövegek és kontextusok*. Ráció Kiadó, Bp., 2011.

■ Krasznahorkai László: *Nem kérdez, nem válaszol. Huszonöt beszélgetés*

ugyanarról. Magvető Könyvkiadó, Bp., 2012.

■ Mihai Mateiu: *Oameni*. Casa de pariu literare, Buc., 2011.

■ Orcsik Roland: *Mahler letöltve*. Kalligram Könyvkiadó, Pozsony, 2011.

■ Papp Sándor Zsigmond: *Semmi kis életek*. Libri Könyvkiadó, Bp., 2011.

■ Szabó Róbert Csaba: *Fekete Dacia. Erdélyi rémtörténetek*. Libri Könyvkiadó, Bp., 2012.

■ Szigeti Attila: *A testet öltött másik. Kortárs fenomenológiai tanulmányok*. Pro Philosophia, Kvár, 2011.

■ Vajda Mihály: *Sárkányfogvetemény*. Pesti Kalligram, Bp., 2011.